

Opschrift

Vergadering van 15 april 2025

Nummer: 2025_MV_00323

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Sophie Vanonckelen: Impact federale maatregelen op OCMW

Raadslid(-leden):

Sophie Vanonckelen - groen

Bevoegd: Astrid De Bruycker

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

De federale beslissing om de werkloosheidsuitkeringen te beperken tot twee jaar veroorzaakt heel wat deining en ongerustheid, niet in het minst bij de OCMW's. We maken hier nog abstractie van de gevolgen voor de betrokkenen zelf, op die kwestie zullen we later terugkomen.

Minister Crevits liet zich in het Vlaams Parlement alvast erg bezorgd uit over de brede impact van die federale beslissing op de lokale besturen.

De Standaard vroeg schepen De Bruycker naar een reactie, die luidde: We houden rekening met verschillende scenario's.

Op een recente studiedag liet KU Leuven professor Ides Nicaise (van de onderzoeksgroep Sociaal en Economisch Beleid en Maatschappelijke Integratie) zich alvast erg pessimistisch uit over de maatregel en hij gaf aan dat heel wat van de betrokkenen allicht de weg naar het OCMW niet zullen vinden, ook al hebben ze recht op steun.

Vraag:

- Kan de schepen ons al een eerste inblik geven in de verschillende scenario's?
- Ons OCMW heeft al heel wat ervaring om non take-up van leefloon te voorkomen, waarmee niet gezegd dat we OCMW-steungerechtigden ook effectief bereiken. Wordt ook hiermee rekening gehouden bij het uittekenen van de scenario's?

Antwoord

Dank voor uw vraag naar de impact van de beperking van de werkloosheidsuitkering in tijd op het OCMW. Staat u me toe alvorens op uw vragen antwoord te geven, eerst te benadrukken dat mensen aan het werk krijgen een belangrijk instrument is om de maatschappelijke participatie van mensen te vergroten. Au fond is dat dus een zeer sociale doelstelling en daarom willen wij als stad zeker ons deel doen. Belangrijk is echter wel dat dit op een sociale manier kán gebeuren.

Op dit moment zien wij daarvoor drie belangrijke voorwaarden:

1. De financiering vanuit het federale niveau
2. De samenwerking met de VDAB
3. Het voorzien in extra tewerkstellingsplaatsen in de sociale economie

Scenario's

Op dit moment is er nog veel onduidelijkheid over de concrete uitvoering van de beslissing om de werkloosheidsuitkering te beperken in de tijd, zowel over de timing en fasering en de precieze omschrijving van de doelgroep, als over hoe de compensatie van 400 miljoen die voorzien is vanuit de federale overheid zal ingezet worden. Toch proberen we nu al samen met de diensten inschattingen te maken en indien mogelijk hierop te anticiperen.

Op basis van onderzoek door o.a. het planbureau en de ULB schatten we in dat een derde van de doelgroep een beroep zal doen op leefloon. We schatten in dat dit over een stijging van een 1000-tal mensen in het leefloon zal gaan, met een eerste grote golf bij de invoering en daarna een kleinere maandelijkse instroom. Mogelijk kloppen meer mensen eerst aan bij het OCMW voor vraagverheldering of ondersteuning bij het uitputten van rechten, ook als er geen leefloon kan toegekend worden.

Om adequate begeleiding te voorzien hebben we voldoende capaciteit nodig in de welzijnsbureaus (onthaal, maatschappelijk werk, administratief medewerkers en hoofdmaatschappelijk werkers) en bij Dienst Activering en Werk (activering op maat).

Het is hierbij essentieel om de dossierlast te bewaken, zodat maatschappelijk werkers hulpverlening (sociaal onderzoek, rechtenuitputting, opmaak GPMI, activeringsbegeleiding,...) op een correcte manier kunnen blijven uitvoeren en de draagkracht behouden om in die hulpverlening te blijven bouwen aan maximale zelfredzaamheid voor alle cliënten.

Dus we proberen diverse scenario's vorm te geven op basis van mogelijke risico's en oplossingen om hierover het gesprek te voeren met federale en Vlaamse overheid.

Financiële impact

De financiële impact voor Gent kan namelijk zeer groot zijn. Hoe groot zal afhangen van de financiering die we ontvangen en de wijze waarop deze wordt toegekend. Het leefloon wordt momenteel voor Gent maar voor 70% gesubsidieerd, het eerste jaar in begeleiding krijgen we een toeslag voor de opmaak van het GPMI van 10%. Er is sprake van een bijkomende toelage, al dan niet gekoppeld aan het succesvol activeren van de doelgroep, maar het is nog onduidelijk hoe dit precies ingezet zal worden. Bovendien moeten we rekening houden dat deze groep die al langdurig werkloos is, reeds diverse vormen van ondersteuning op vlak van activering aangeboden kreeg. Die targets moeten dus wel op een realistische manier ingeschat worden.

Naast de vraag hoe de federale middelen zullen ingezet worden, gaan wij ook het gesprek aan met Vlaanderen. Deze groep mensen wordt tot nu toe begeleid door de VDAB, maar

die activeringsopdracht komt nu bij de OCMW's terecht. Het is dan ook cruciaal dat de middelen voorzien voor deze begeleiding nu door de lokale besturen kunnen ingezet worden. Naast de middelen vragen we ook naar gedeeld gebruik van de tools van de VDAB.

We lobbyen bij Federale en Vlaamse betrokken ministers, door rechtstreeks in dialoog te gaan, deel te nemen aan overleg door VVSG en input te bezorgen aan o.a. de federatie van maatschappelijk werkers om dit verder te voeden.

Personeel

De extra cliënten zullen een extra personeelsinzet vragen. Hoewel we er momenteel in slagen om voldoende mensen aan te trekken voor onze vacatures, geven de cijfers over het aantal studenten in de afstudeerrichtingen naar maatschappelijk werk en de vele openstaande vacatures in andere gemeenten aan dat we deze versnelling van inzet niet zomaar kunnen bolwerken.

We werken in Gent al met proactieve aanwervingen, waarbij we anticiperen op de groei en het natuurlijk verloop binnen de organisatie. Het is essentieel dat we de bijkomende maatschappelijk werkers al kunnen aanwerven en opleiden vóór de start van de maatregel. Ook een gefaseerde uitvoering zou ademruimte kunnen geven om op vlak van personeel langzaam te groeien. Ook goede afspraken over data uitwisseling kunnen helpen om de hulpverlening sneller te laten opstarten.

Non-take up

We zetten in Gent sterk in op nabijheid van de hulpverlening, door een decentrale werking, aanwezigheid op vindplaatsen, werkingen als Kinderen Eerst, het Geïntegreerd Breed Onthaal, vorming en SPOC telefoon voor partners, aanwezigheid van onze maatschappelijk werkers in projecten als het Jobteam en Gent Knapt op... Zo zetten we op heel veel manieren in op onderbescherming en rechtenuitputting. We hebben dan ook procentueel gezien een grote take-up van het leefloon in vergelijking met andere centrumsteden.

Als de plannen verder concreet worden, willen we dan ook met zowel de RVA als VDAB bekijken hoe potentieel gerechtigden goed geïnformeerd kunnen worden over het leefloon en de rol van het OCMW, en ook de mogelijkheden op vlak van data uitwisseling bekijken waardoor we niet van vooraf aan starten in hulpverlening en begeleiding op vlak van activering.
